

սոցում զիշերը մարդ չի լինում հիւանդաներին ծածկելու և նայելու համար. այն՝ որ տաքութեան աստիճանը հիւանդանոցում 9-ից չի բարձրանում, այն՝ որ ամենակեղուու ջուրն էք տալիս հիւանդանոցում գործածելու համար (ասում են թէ քամած ջուրը հազիւ բաւականանայ վերակացուների թէյի համար, լաւ է չէ, սրա համար անօպին աղուկ է եղել), այն՝ որ հիւանդին հեղտահսի եփած ջուր անգամ գմւարանում էք տալ, թէկ բժիշկը մի քանի անգամ պատրի իրեւ է. (թէյ և շաքարը հիւանդն էր գընուժ, սալդատութիւնն էլ այսքան վատ չի) այն, որ հիւանդանոցից աւելի վատ հոտ է զալիս: Կան և ուրիշ շատ թերութիւններ, որ տեղի սպութեան պատճառով չեմ ուզում առաջ բերել. սխալ են

սանողները, թւով 200 հոգուց աւելի, հաւաքվելով այն շինութեան առաջ, որտեղ խորհրդակցում էր կօնֆերենցիան, քարտուղարի միջոցով պահանջնել են, որպէսզի ժողովը քընութեան առնի ուսանող էրիստալի և Տիկամինսկու խորհրդ: Կօնֆերենցիան ի նկատի առնելով ուսանողների գրութիւնը, սկզբունքով վճռել է խնդրամատրյալիների ուր հարին և յիշեալ ուսանողների վիճակը թեթևացնելու համար:

—Քաղաքացիական ճարտարապետների ինստիտուտի աւագների խորհրդին, գեռ ևս ծընդեան տօներից առաջ, մօտ 50 խնդիրներ են սերկայացված այն ուսանողների կողմից,

բի՛նի՛ն
էք, անամօթն

զրի միջոցով
և նորկանքն
րդկանց՝ յան-
եղբօր Ասլան
ամհարեանցի,
և Շահնշապա-
նցի և նրանց

նայ գալիք ա
կութիւնն ես
յացութիւնն ե
տիւն արատա
քսեց Քերքիի
կատին՝ օտար
ժամանակ խե
հատներ և շա
պիտի մասն ա
նից, որը Քերք
իմ էր այդ գ
Զեզ ենք դի
օր. Հայկանոյք
նական գործու
խանատու ենք

Նասների համ
թեան պատվի
րի մօտ. բոլոր
այդ երեկոյթի
վիասիր համար
թիւնը շատապ-
լու բարեկործ
կանանց բարու-
լուն, գաղափա-
ռով ամբոխն և
սակցութեան
կուսակցութեան
վիասներին և
գործնական ա-
ռոյ զեռ թուլ

ականատեսի
բագի մէջ
յիտոյնըրից
ծախողները,
րդ կումարն
ութիւն ու-
սանց փողի:
լ. Հենց այդ
են իրանց
ջնել, միայն
չներն սկսել
որից բաժա-
սայք մօտե-
պոկելու, չը
րծ դրվում,

սարդիկ որապ
ուզում էք հե-
Ամօթ և նախ
Քերքի, 190
Երեկոյթին
Ռ. Յարո
Ղալաճեա
նիկ Անա

Բողոք Գ
Յայտնում հ
Համարանքը Ք
ստրդներին—Ե
րակ, Վաղարշ

այլուր Բայց
բեխան, ահա
վրդի ետևի
նու և բոլորն
հծաղել, ծա-
, կեցցէ վար-

սուաշին ան-
սնց խումբը
և ուզում է
ուկ, ծիծաղ,
սղակում էին
լուր, ծայրը
... Տ. Յ. Հ.

այն խայտառա-
որը տեղի ուն-
ե գրականակա-
հասարակութիւ-
զուանքը և
իսկ յարգանքն
3. Յո

Ս. Ղազա-
Կարամիշ
Գէորգեա-
տամեսանց
Քարաման
Աէփեանց
բեանց, Ս.
Ա. Գրիգ

ակ սասար և
շելու), մա-
, ջիվալ կուզ
ասեց); Եփը
նով և ան-
ի հասցէին:
բերատ որու-
ատուութիւն-
որ էր ըս-
չուէս հազոր,
որոշումներն
հազորդում...
ելուց էլ ա-
ը չը խան-

մէկն էլ Արչափ մար-
ի պտակեր- չը յուզգիւ կա
վախնաւով, երկոյթի դիմա-
մած անա- րակական բնա
ջ գալ, որն թեամբ զանցա
ողջ հայերիս ապագայում ա
ետևանքով... հանդիսատես չ
ստի բաժա- մի որոշ կարգի
ացգած նա- պատկառանքի
տարափ է, զգալով հանգեց
և հասա- ծութեան ծանրութեան
լ հասցեին: լով հանգերձ, բ
և սրիկային զուրս գալ Առա-
կելու իրական

ամանաւանդ կան քաջազործ
ենք զգում ունեցել ցոյց
է այզպիսի կութեանը, բ
մէկի համ- փաթաթել մի
ուն նամակ քի մէջ հարիւր
նց այդ բռ- լով նըանց ապ-
անի և սրբ- թիւնց հասարա-
ն խնայում զում, նոյնիսկ
սրակութեան իրանց ամեն մ
ան պատիշ հասկանալով, ո

բան չի սպասվի, որ հասարակութիւնը մի որպես կրցագործ կամ երեկոյթ կերպ եօլա տանում... ի. թիւնը և անկարողութիւնը ... այս, այդ պարոններն յան իրանց գործիչներ անուաժարքն ու պարծանքն այդ ում, որ պարոն Ռուբէն Ժամկին զուռում ու գոչիւնով շուրջն է հաւաքում այդ երին, կարգալով այդ գոր աններն իր կամ իւրայինների միայն լուսու ենք յետագայ ծ ամբողջ հասարակութեան բան չի սպասվի, որ հասարակութիւնը մի որպես կրցագործ կամ մատաւոր բաւականութիւն ստանայ, բացի որ իգուը տեղն հասարակական խաւերում անխտիր խոսվութիւն սերմանելուց, որի թարմ ապացոյցն յունվարի 1-ին Քերքիում դրված տօնածառի ու գրականական երեկոյթում ցոյց տուած իրանց ոչ սի տեսակէտով արդարանալու խայտառակ դէպքն, որի տը խուր ազգեցութեան տակ հասարակական բուռն զայրոյթի ապացոյցն բողոքի ձևով 38 ստորագրութեամբ ուղարկված է հասարակութեան կողմից պատուական լրագրիդ տպագրութեան տալու, նէնց նոյն օրն և եթ պիտի ուղարկվէր և ձեզ մի ուրիշ բողոք սիոդոններու բոնք բերպեսիաների վախից դրդված, ստիպված են եղել իրանց համոզութենութիւնը հակառակուէարկել: Այդ պայմաններին միացաւ և կօլոնիական պահանջների համար տեղի ունեցակոն փլիկտը, որը հայրենասիրական ինստինկտները բոցավագուեց և արտաքին նուաճութեանը քաղաքականութեանը Փանաստիքական զոյտուեց: Վերջապէս պարլամենտի և իշխանութեան միջև ծագած վէճին խառնվեցին, —որ երբէք չէ եղած, —պետութեան առաջին չի նովիկ՝ կանցլէր Բիւլօգը, ապա և կօլոնիաների եպիսկոպոսները: Բոլոր ոյժերը ուղղված էին սոցիալ-գեմոկրատիալի դէմ:

մականութեան շահերի, պէտք է նրան յամենայն դէպօ ամենասխիստ գործնական հողի վրա դնել: Մենք ոչ մի վայրկեան չը պէտք է մոռանանք, որ մենք ընկերներ ենք և որ մեզանից ամեն մէկը իրաւունք ունի պահանջելու, որ իր կարծիքը լսվի ու քննվի երբեմ, կուսակցութեան շահերի մասին մտածող մի կարծիք: Մի կողմ թողնենք նչշին բաների համար եղած վէճերը: Վերջին ընտառ ուղիղ մեջ մտածութեան համար ուղարկուած աշխատանք է:

առողջապահութեանց, իսկ հասարաւաճախի այդպիսի ներկաւդյթներ, քանի որ իր պաված է զգում. ամօթի մուլս յ հասարակութիւնն իր ձագիների դիմաց... Դեռ երկար, աղքատ ընտանիքներ, անդրծված գաղափարը զրկված մի քանի կօպէկ օգնութիւն հայ հասարակութիւնն տառզդներին: և, աննամեւս պարոններ և ողոքում ենք ձեր խուլիգաւոթեան առիթով. պատասամարում ձեզ հետեւալ վրա արգելապիթ մ. ջոցի առաջ չը կանգնելով և իր վճիռն արձակեց... Անա հէնց դրա համար էլ այդ բողոքն այսօր յանձնարարեալ ուղարկում եմ ձեզ և խոնարհաբար խնդրում եմ պատուական «Մշակի» առաջիկայ համարում տպագրել տաք, որ մի անգամ ևս այդ պարոն գրչակ ասպեկտներն տեսնեն իրանց պատկերն հայելու մէջ, միայն գուցէ այն ժամանակ խելքի գան, որ հասարակութիւնը չէ կարելի յիմարի տեղ զնել և հասարակական գործի հետ չէ կարելի անձնական քմահաճոյքով վարվել: Պ. խմբագիր, գիտեմ առանց այն էլ սույն է լրագրիդ էջերը լցնելու անլերջանալի այսպիսի խայտառակ զէպերի նկարագրութեամբ, բայց գոնէ այս անսամ մի ուղարկում ենք պէտք է խարգենք այն մասնդիւնուր թշնամիների դէմ կսիւ մզկիւ համար»:

միամբոներից և իրեւ թէ
և այս բոլոր մեզադրանքը:
ինք թող լինի ձեր բաժինը...
Ե. յունվարի 5-ին
մակցող սիրոզներից՝
և նեան, Պ. Սարգսեան, Ա.
, Յ. Յովսէփեանց, Շուշա-
նց, Անահիտ Առատամեանց
II
Քերքի, յունվարի 2-ին
թիվ 5 երթաւարդներին
մեր խորին զգուանքը և ար-
ժիում ապրող հինգ երիտա-
նն, Բուբէն, Բալասան, Սեղ-
կ օր. Հայկանորին, նորան-
ու ու ու զուսազութեաս անդամներին
հրատիրում է բարձր պահել սօցիալ-դեմոկրա-
տիայի դրօշակը, սեղմել կուսակցութեան
շարքերը և նոր ոյժերով հրապարակ գալ
կար մզելու այն բոլորի դէմ, որոնք «շահա-
գործում, ճնշում և հարստանարում են» ժո-
ղովրդային մասսաները:

«Եսնկերներ,—ասված է այդ կոչի մէջ,—
ընտրողական պայքարը վերջացաւ Մեզ ջախ-
ջախնցին, բայց չը յաղթեցին. Մինք շատ
մանկատներ կորցրեցինք, սակայն, չը նայե-
լով որ բուրժուազական կուսակցութիւններն
ու կառավարչական իշխանութիւնը յուսահատ
յարձակում էին մզում մեր դէմ, այնուամե-
նայնիւ մեր բանակը մի քառորդ միլիոն
մարդով աճեց. Ալուահասով հաջողութեան ուժում

մեր ուժեղագութեան երկաթեայ
անհրաժեշտութիւնը հէնց նրա մէջ է արտա-
յալտվում, որ ինչ չափով հին աշխարհն է
փիչում, այն չափով էլ նորն է կազմակերպ-
վում: Մինչև իսկ ամեն մի պարտութիւն, որ
փլչում է մեզ վրա, ամենալաւ և ամենաար-
դար սօցիալական կարգեր ձեռք բերելու հա-
մար մզկած այս կուի ընթացքում, մի նոր
յաղթութեան աղբիւր է ներկայանում մեզ
համար»:

Ասուր արարմունքի համար, Ասկան սօցիալ գեմոկրատիայի մէջըին թամբ զնելու վրան հեծնել, ինչպէս որ այդ ասաց կայսրը փետրվարի 5-ի գիշերը, երեք ու մի քառորդ միլիոն հասունացած քաղաքացիներ յախառութեամբ և ամուր քայլերով գնում են կարմիր գրօշակի տակ: Դա այն բանակն է, կարողական գաղափար, որպէսզի ըստ այն կարմիր գրօշակի տակ: Դա այն բանակն է, կարողական գաղափար, որտասանել իր անաշառ, արդար որը, հոսմէական գլազիատորների նման, չէ դատավճիռը, արդէն վերջացել են և զպրօցի բացականչում «Այ, Caeser, morituri te salutant», (Փառք քեզ Կեսար, մեսոնողները քեզ բարկում են) այլ որը, Կեսարից ոչ պակաս նպարտութեամբ իր նպատակին է ձգտուա, որ է պատել մարդկութիւնը տղիտութեան կաշիանդումներից, քաղաքական ձնչումներից և առեւտական գործութեամբ վերականգնել ճշմարտութիւնը և ցոյց տալ թէ որքան սխալվում

ս ա ս ց ր ա լ ա զ ա ն շ ա ր ա կ ո ր ժ ո ւ մ ի ց ու հ ա բ ս տ ա ա հ ա ր ու թ ի ւ ն ի ց : Մ ե ր կ ո ւ ս ա կ ց ու թ ի ւ ն ը մ ի թ մ ե տ ա ղ ի ց է ձ ո ւ լ վ ա ծ , ն ա գ ի տ է , թ է ի ն չ է ի ն ք ը ց ա ն կ ա ն ու մ : Մ ե ր մ ի տ ա ց ե ա լ հ ա կ ա ռ ա կ ո ր դ ն ե ր ը զ ա ն ա ղ ա ն կ ո ւ ս ա կ ց ա կ ա ն գ ու ն ա ւ ո ւ ր ու մ ն ե ր ի ց և հ ա կ ա ռ ա կ է ձ ո ւ տ ու մ ն ե ր ու ն ե ց ո ղ ն ե ր ի ց կ ա զ մ կ ա ծ մ ի խ ա ն ու ր դ ե ն , ո ր ո ն ք մ ի թ ա ն ի մ է ջ ե ն մ ի տ ա յ ն մ ի մ ե ա ն ց ն մ ա ն ու մ , ա յ ն է ս օ ց ի ա լ գ ե մ օ կ ր ա տ ի ա յ ի ն ա տ ե լ ու և զ ի տ ա կ ի ց բ ա ն ս ո ր ն ե ր ի ն թ շ ն ա մ ա բ ա ր վ ե ր ա բ ե ր վ ե լ ու մ է ջ ։

Յ ե տ ա յ կ ե ն տ ր օ ն ա կ ա ն կ օ մ ի տ ե ա ր պ ա յ դ կ ո չ ի մ է ջ բ ա ց ա տ ր ու թ ի ւ ն ն ե ր է տ ա լ ի ս , թ է ի ն չ ու ս օ ց ի ա լ գ ե մ օ կ ր ա տ ի ա ն ա յ ս վ ե ր ջ ի ն ը ն ա ր ու է ի ն ս բ ր ա ն ք , ո ր ո ւ ք շ ա պ ե ց ի ն մ ե ղ ա դ ր ա կ ա ն գ ա ս տ ա վ ձ ի ւ ն ե ր կ ա ր դ ա լ գ պ ր ո ց ի վ ա ր շ ու թ ե ա ն դ է մ , « ն ո ղ կ ա ն ք և գ ա ր շ ա ն ք » և ա յ լ ա յ ս պ ի ս ի մ օ դ յ ա կ ա ն հ ա յ հ ո յ ա կ ա ն բ ա ս ե ր ու լ ը լ ու տ ա ն ք ն ե ր թ ա փ ե լ զ ա ն ա ղ ա ն ա ն ձ ա ն ց գ լ ի ս ի ն :

Ա ր ձ ա կ վ ա ծ բ ո լ ո ր ա շ ա կ ե ր մ տ ն ե ր ը , բ ա ց ի գ ը լ շ ա ւ ո ր ե ր կ ո ւ յ ա ն ց ա ւ ո ր ն ե ր ի ց — հ ա մ ա լ ե ա ն ի ց և Պ ա ղ ո ս ե ա ն ի ց , — ո ր ո ն ք ի ս կ ա պ է ս կ ո ր ծ ի ք է ի ն գ ա ր ձ ե լ մ ի խ ո ւ մ բ ր գ ա կ ա ն ս ե ր ի ձ ե ր ք ի ն , վ ե ր ը ն դ ո ւ ն վ ա ծ ե ն գ պ լ ո ց ու մ , խ ո ւ տ ո վ ա ն ա ծ և զ գ ա ց ա ծ վ ի ն ե ր լ վ ի ր ա ն ց ս ի մ ա լ լ : Ո չ ո ք ա ք ո ր ի չ է ե ն թ ա ր կ վ ա ծ , հ ե տ ե ս ա բ ա ր և ո չ մ ի մ ա տ ն ու թ ե ա ն ու լ ը լ տ ե ս ու թ ե ա ն դ է պ ե տ ե ղ ի չ է ո ւ ն ե ց ե լ , ի ն չ պ է ս մ ի ն չ ե ա յ ժ մ և ա յ ժ մ և ա ր ո ւ ն ա

թեան, որը քաջութիւն են այս տարվայ ընտրութիւնների ժամանակ ներ, գործին և գէպեհրին շատ մօտիկ մար-
ալու հարիւրաւոր հասարա- ոօցիալ-դեմօկրատիայից բաժանվել ու ձայն գիկ, մենք այցելեցինք և թեմական դպրոցը,
ը մեղադրանքն ուզում են չես տուել այն բոլոր մանր արհեստաւոր- և ջացինք ննջարանը, սեղանատունը, խոհա-
ուու նոգու վզին, որոնք կեան- սերը, որոնց գէմ կուր են մղում բանւոր- նոցը, մենք ծանօթացանք դպրոցում տիրող
որ փաստերով ապացուցանե- ները հէնց այն հանգամանքի շնորհիւ, կարգերի հետ, որպէսզի անձամբ ստուգած
որութիւնն ու տղայամտու- որ ձգուում են օրավարձը բարձրաց- լինենք թէ կայի՞ն արգեօք պայմաններ, որոնք
կան, գործնական ասպարի նել, այն մանր վաճառականներն ու խա- կարող էին յարուցանել աշակերտների դժգո-
իսներից ի վեր կտրել են նութպանները, որոնք խիստ խէթ աշքով հութիւնը, ճնշել նրանց մտաւոր, բարոյական,
լավանց նրանց հետ, շատ լաւ են նայում բանւորական կօսպերատիվ ընկե- Փիզիքական զարգացումը և առաջ բերել տըր-
այդ պարաններից մի լաւ բութիւնների ու սպառողական խանութների տունջներ, բողոքներ:

